

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ทหหรือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖
(กรณีการแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)*

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๐๙.๒/๗๑๙๗ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากรณีสภามหาวิทยาลัยศรีปทุมแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์น้ำทิพย์ วิภาวิน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพบุลย์ ปัญญาคะโป ให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และได้มีความเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๔ (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งและถอดถอนรองศาสตราจารย์ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบการแต่งตั้งตำแหน่งทางวิชาการจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือองค์กรอื่นใดอีก แต่ทั้งนี้ การดำเนินการพิจารณาดำเนินการทางวิชาการ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ กล่าวคือ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงแม้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้นำกฎทบวง ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด ระเบียบและข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อสาระของกฎทบวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดให้การแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๓๔ (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ในการพิจารณาแต่งตั้งคณาจารย์ให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุมจะต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบ

* ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๖๔๔ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยครบถ้วน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าสภามหาวิทยาลัยศรีปทุม มีอำนาจในการแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ แต่เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นการยื่นเรื่องก่อนวันที่ระเบียบ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของ คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และ ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีผลใช้บังคับ สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงเห็นว่า ในการดำเนินการพิจารณากำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในกรณีนี้จะต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ นำกฎหมาย ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งตามข้อ ๓ แห่งกฎหมายดังกล่าวไม่ได้กำหนด กระบวนการพิจารณาแต่งตั้งไว้ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เพียงแต่ข้อ ๕ (๒) แห่งกฎหมายฯ กำหนดว่าเมื่อสภาสถาบันพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ผู้บริหารสถาบันเสนอขอความเห็นชอบในการแต่งตั้ง ต่อคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังนั้น ในการดำเนินการพิจารณากำหนดตำแหน่งรอง ศาสตราจารย์ในกรณีดังกล่าวข้างต้นจึงต้องเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาตาม หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่คณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกำหนด กล่าวคือ มหาวิทยาลัยศรี ปทุมต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการ (๑) พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (๒) พิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ ประเมินผลงานทางวิชาการ และ (๓) พิจารณาประเมินคุณภาพผลงานทางวิชาการ เมื่อ คณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นแล้วเสร็จจึงจะส่งผลการพิจารณาให้สภา มหาวิทยาลัยศรีปทุมพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาโปรด พิจารณาข้อหารืออีกครั้งหนึ่งว่า การดำเนินการตามที่กล่าวมานี้ถูกต้องแล้วหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวง ศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) แล้ว เห็นว่า กรณีข้อหารือครั้งนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้เคยมีคำวินิจฉัยแล้วตามเรื่องเสร็จที่ ๗๕๓/๒๕๔๘^๑ ว่า “...สาระของกฎทบวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดให้การแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๓๔ (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ในการพิจารณาแต่งตั้งคณาจารย์ให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุมจะต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วยมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยครบถ้วน” ดังนั้น การที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะนำหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนตามกฎทบวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) มาใช้บังคับแก่กรณีดังกล่าวอีกจึงไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย เนื่องจากการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๖^๒ และมาตรา ๔๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ กล่าวคือ สภามหาวิทยาลัย

^๑ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หาหรือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ (กรณีการดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๔๕๗ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๒ มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งสภาสถาบันแต่งตั้งจากกรรมการสภาสถาบัน

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสองคน

ให้อธิการบดีแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

^๓ มาตรา ๔๘ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๖ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

การพ้นจากตำแหน่งคณาจารย์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ศรีปทุมต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันตามข้อ ๓^๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อจากนั้นคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันต้องดำเนินการตามข้อ ๘^๕ แห่งระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิตามบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และต้องเป็นบุคคลภายนอกสถาบันที่ผู้ขอสังกัดและมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่เสนอขอให้

^๔ ข้อ ๓ ให้สภาสถาบันแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลภายนอกสถาบัน ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ในสาขาวิชาซึ่งครอบคลุมคณะ หรือสาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสองคน

^๕ ข้อ ๘ วิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ประจำให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์โดยวิธีปกติ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๘.๑ การแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์

๘.๑.๑ ให้คณะวิชาเสนอชื่อผู้มีความรู้ตามหลักเกณฑ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบัน ตามแบบคำขอเสนอแต่งตั้ง พร้อมด้วยผลงานทางวิชาการ

๘.๑.๒ ให้คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันประเมินผลการสอน โดยอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อประเมินผลการสอนได้ตามความเหมาะสม

๘.๑.๓ ให้คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบัน แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวน ๓ - ๕ คน เป็นคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการโดยให้มีการประชุมเพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันพิจารณาเห็นชอบ

การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการ ต้องแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องเป็นบุคคลภายนอกสถาบันที่ผู้ขอสังกัด และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่เสนอขอให้พิจารณา และกำหนดให้ต้องมีการประชุมคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการ โดยมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ การตัดสินใจต้องได้รับคะแนนเสียงจากคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และให้การดำเนินการอยู่ในชั้นความลับทุกขั้นตอน

ในกรณีที่มีเหตุผลหรือความจำเป็นที่สถาบันไม่สามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลภายนอก ก็ให้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป

๘.๑.๔ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันพิจารณาเห็นสมควรแล้วจึงเสนอต่อสภาสถาบันพิจารณาให้ความเห็นชอบและให้อธิการบดีออกคำสั่งแต่งตั้งและแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่งแต่งตั้ง พร้อมกับสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการ และแบบคำขอแต่งตั้งฯ

คำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต้องระบุสาขาวิชาของตำแหน่งทางวิชาการที่สั่งแต่งตั้งนั้นไว้ด้วย

พิจารณา จำนวน ๓ - ๕ คน เป็นคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอความเห็นต่อ
คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบัน และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่ง
ทางวิชาการประจำสถาบันพิจารณาเห็นสมควรแล้วจึงเสนอต่อสภาสถาบันพิจารณาให้ความเห็นชอบ
และให้อธิการบดีออกคำสั่งแต่งตั้งพร้อมทั้งแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อทราบ
ต่อไป

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๔๙